

40 ГОДИНИ
БУЧИМ

15 ГОДИНИ
СОЛВЕЈ
ВО БУЧИМ

Врз основа на чл. 123 и 130 од Основниот закон за претпријатијата
Сл.лист на СФРЈ бр.17/65 и чл.112 од Статутот на општина Радовиш,
Собранието на општина Радовиш, на заедничката седница на обата
собора одржана на ден 28.06.1972 година донесува:

РЕШЕНИЕ

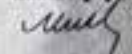
1. Се основа претпријатие по назив: Претпријатие за експлоатација на бакарна руда, производство на бакар и бакарни производи "Бучим" Радовиш.
2. Седиштето на претпријатието е во Радовиш.
3. Предмет на работењето на претпријатието во основање е: експлоатација на бакарна руда и производство на бакар и бакарни производи.
4. Средствата за основање и почеток на работата на претпријатието во основање се обезбедуваат по пат на кредит од Собранието на општината во Радовиш, во износ од 500.000 нови динари.
5. За главен директор на претпријатието во основање се именува АЛЕКСАНДАР ДОНЕВ, магистер по економија од Радовиш, со овластување да може да располага со средствата што му се ставени на располагање заради извршување на припремените работи до отпочнување на претпријатието со редовна работа.
6. Оснивач на претпријатието во основање е Собранието на општина Радовиш.
7. Личните доходи на работниците до донесувањето на општите акти за распределба на личните доходи на претпријатието во основање ќе се утврдат со нормативен акт на Советот на работната заедница, во согласност со оснивачот - Собранието на општината.
8. Конституирање на претпријатието ќе се изврши во рок од 2 (две) години од денот на уписот на решението во регистарот на стопанските организации кај Окружниот стопански суд во Штип.
9. Се задолжува директорот на претпријатието во основање да во рок од 15 дена од денот на донесувањето на решението изврши упис во регистарот на стопанските организации кај Окружниот стопански суд во Штип, како и да обезбеди простории за редовно отпочнување до работа на претпријатието.
10. За извршување на ова решение ќе се грижи Советот за стопанство при Собранието на општина Радовиш.

II

Решението влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во Службен гласник на општина Радовиш.

Бр.02-1328
6.07.1972 год.
Радовиш

Претседател,
Миле Кукутанов

ДАН БРОНШТЕЈН
ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ОДБОРОТ НА
ДИРЕКТОРИ НА
SOLWAY INVESTMENT GROUP

ГОРДИ СМЕ ШТО БУЧИМ Е ВОДЕЧКИ РУДАРСКИ ПРОЕКТ

Solway Investment Group, GmbH, е приватна меѓународна групација за рударство и метали со седиште во Швајцарија со глобани операции. Solway инвестира во индустриски проекти и развој на гринфилд проекти. Групацијата управува рудници и топилници во Гватемала, Украина, Русија, Индонезија, Филипини и Северна Македонија. Solway Investment Group ги прифаќа предизвиците и успешно ги менаџира амбициозните проекти и се стреми да ги врати назад во живот не само своите проекти, туку и локалните заедници-домаќини.

Постигнувањето на амбициозните цели и постигнатите резултати го овозможуваат долгогодишното присуство на Групацијата во рударската и металуршката сфера. Успехот на компанијата лежи во фактот дека интересите и се совпаѓаат со националните, економските, еколошките и социјалните интереси на општеството и се долгорочни. Во 2005 година, Solway прв пат инвестираше во

Република Северна Македонија, кога на јавен меѓународен тендер го купи рудникот Бучим за 9,1 милиони евра. Политичката нестабилност во регионот, економската неизвесност, неповолното деловно опкружување, распаднато претпријатие со ограничени рудни резерви и со една од најсиромашните руди во светот според содржината на бакар, беа голем предизвик и тест за способноста и вредноста на Solway, а исто така и шанса на рудникот за нов почеток да се врати помеѓу најуспешните претставници на македонската економија.

Во рамките на првата година, Solway инвестираше 6 милиони долари во поправка, набавка на опрема и воспоставување на технолошките процеси – промени кои беа неопходни за да рудникот започне со производство и да го постигне својот полн капацитет до крајот на годината. Од 2005 година, Групацијата инвестираше над 78 милиони евра во модернизацијата и развојот на рудникот. Во текот на сите години, Бучим постојано вложува

во иницијативи за безбедност и здравје при работа, мерки за заштита на животната средина и развој на општинска инфраструктура во Бучим, неговиот роден град и соседните општини. Повеќе од пет милиони евра се инвестирани за развој на граѓанската инфраструктура, заштита на животната средина и безбедност и здравје при работа.

Денес рудникот Бучим е водечки рударски проект и единствен оперативен рудник за бакар и злато во Република Северна Македонија со годишен капацитет на производство од над 40.000 тони бакарен концентрат што содржи злато.

Во 2018 година, Групацацијата започна со развој на рудното тело Боров Дол, кое ќе ги прошири индустриските операции на рудникот Бучим. Воведувањето на новото претпријатие ќе послужи за продолжување на работата на постојниот Бучим ДОО Радовиш, а со тоа и зачувување работни места и придонес за регионалната економија во три општини - Конче, Штип и Радовиш, наместо затворање на постариот рудник. Вкупната планирана инвестиција за проектот Боров Дол изнесува приближно 60 милиони евра.

„Четириесетгодишнината на Бучим е

совршен повод да се навратиме назад во минатото, но и да погледнеме напред на иднината. Во 2005 година, потребно беше одредена креативност и желба, да се соочат со пресметани ризици за да се доведе Бучим до успех. Како инвеститор кој е специјализиран за рестартирање високо-ризични, сложени и предизвикувачки проекти ширум светот, можам да кажам дека мило ми е што ја искористивме оваа можност пред 15 години и покрај сите технички, социјални и економски предизвици, ги испорачавме нашите ветувања. Би сакал да се заблагодарам на Владата на Република Северна

Македонија, луѓето од Радовиш, вработените во Бучим, нашите партнери и останатите засегнати страни за лојалноста и довербата што ја покажаа во текот на овие години. Верувам дека со такво вклучување и поддршка, заедно ќе имаме многу просперитетни години во иднина.“

НИКОЛАЈЧО НИКОЛОВ
ЗАМЕНИК- ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР НА
БУЧИМ

БУЧИМ ВО ЗНАКОТ НА ДВА ГОЛЕМИ ЈУБИЛЕЈА И НОВИ РАЗВОЈНИ ПЕРСПЕКТИВИ

И покрај равојот на електронското прикажување на одредени настани, монографиите во форма на пишани документи сè уште важат за значаен документ кога сакаме да одбележиме одредена историја на фирми или друг вид на настани. Затоа ценејќи го големиот јубилеј кој во 2019 година се одбележува во Рудникот за бакар и злато Бучим прославувајќи 40 години од постоењето на овој, за жал, сè уште единствен рударски комбинат во Р.С.Македонија кој се занимава со ископ и преработка на бакарна руда, се определивме да ја издадеме оваа монографија. И овој пат имаме за цел во неа да ги поместиме поважните настани тргнувајќи од самите идеи, отворањето, работењето, проблемите, посебно одбележувајќи го периодот од последните 15 години кога Бучим работи во составот на меѓународната компанија Солвеј.

Севкупните резултати кои ги има постигнато Бучим во изминатите 40 години, особено континуирано добрите производствени,

финансиски и еколошки резултати постигнати во последните 15 години, придонесоа Бучим да се вбројува во редот на најуспешните стопански субјекти во државата.

Успешната приказна започнува во 1972 година кога Собранието на Општина Радовиш донесува решение (број 02-1328 од 28.06.1972 година) за формирање претпријатие под име Претпријатие за експлоатација на бакарна руда, производство на бакар и бакарни производи „Бучим“ Радовиш. Решението е потпишано од страна на г-дин Миле Кукутанов, тогашен претседател на Собранието на Општина Радовиш, сега за жал, покоен.

Веднаш по носењето на ова Решение е пристапено кон обезбедување на потребната документација и изработка на главен проект кој бил доверен на реномираната фирма „МСКЕЕ-OVERSEASCORPORATIONS“ од Sali Meteo-Kalifornija, USA. Ако се анализира овој проект од денешен аспект по 40 години работа на Бучим, можеме да изразиме посебен респект

и спрема проектантот и спрема странските и домашните стручњаци кои учествувале во неговата изработката.

Голем дел од опремата и машините со нужните инвестициски вложувања и модернизација, се користи и денес, без разлика на интензивниот развој и модернизација на техниката и технологијата во изминатите 40 години и во оваа прилика актуелното раководство на Бучим најискрено им се заблагодарува на сите кои учествувале во изборот на опремата и технологијата.

Изградбата на Бучим започнува под раководство на Александар Донеv, главен директор. Се составува стручно-раководниот тим, пристигнува договорената опрема, се врши нејзина монтажа.

Како официјален датум на пуштање во работа на Рудникот се смета 25.11.1979 година. На свеченоста по повод големиот настан за Радовиш и Македонија пригоден говор одржува Љупчо Арсов, тогашен претседател на Претседателството на СР Македонија кој, воедно, пред вработените на Бучим и многу гости свечено го пушта во работа. Од тогаш, Радовиш покрај квалитетниот тутун, станува препознатлив и по бакарот и златото.

Во четиридецениското работење на Бучим имало многу успони и падови, но главно, комбинатот работи успешно и е столб на стопанството на Радовиш.

И овој пат би се навратил на првобитните прогнози и очекувања дека Рудникот Бучим има рудни резерви за 17-годишно работење, а годинава одбележуваме 40 години. Иако во геологијата тоа е скоро нормално, јас би нагласил дека сите специјалисти и раководители кои го воде комбинатот, имаат несомнено голема заслуга за тоа, затоа што се труделе, иако бедна руда по содржина на бакар, правилно да се експлоатира.

Период од 40 години во историска смисла и не е некој голем период, но за работа на еден рударски комбинат кој преработува берзански производ (бакар злато), сигурно, е многу важен, особено ако се имаат предвид берзанските турбуленции, поради кои многу рудници беа затворени, некои рестартирани, а некои веќе заборавени.

Ваква состојба имаше и Рудникот Бучим кој во периодот од 2000 до 2004 година, кога е забележана ниска цена на бакарот на берзата, намалено производство, извршена е лоша приватизација на комбинатот, променето името во Семкорп, потоа стечај и ликвидација, за да кон крајот на 2004 година на меѓународен тендер, комбинатот е купен од страна на сегашниот сопственик Солвеј. Согласно со македонските закони, Солвеј регистрира своја фирма во Македонија на 22.12.2004 со старо-нов назив Бучим, а за управител на фирмата беше назначен Николајчо Николов.

Периодот 2000-2004 година намерно го нагласувам, затоа што во овој период вработените во Бучим, Радовиш и Републиката, воопшто, почувствуваа како се живее без рудникот кој полека пропаѓаше, а луѓето кои работеа во него бараа егзистенција на различни начини: од земјоделски работници кај јужниот сосед, ситни трговци или беа на товар на Заводот за вработување. Од друга страна, многу доверители кои испорачувале разни материјали за Бучим си ја доведоа во прашање својата егзистенција, а се разбира во оваа општа збрка, некои и успеале и да профитираат. Работите во комбинатот не се водеа како што требало, така што во стечај и ликвидација отиде приватна фирма со сопственост над 54% кај државните препријатија и доверители кои и ја извршија продажбата на меѓународниот тендер. Посебно треба да се одбележи дека постигнатата висока цена од 9,1 милиони евра беше пред сè како резултат на

правилната и стручната работа на тогашниот стечаен управник, господин Зоран Денковски.

Храбра, а можеби и далековидна беше одлуката на Солвеј во една прилично нестабилна ситуација во Македонија, да стане сопственик на овој рудник, а времето поминато во овие 15 години покажа дека одлуката на Солвеј била далекусежна и добра.

Како официјален датум на почеток на работа на новиот Бучим се смета 15.01.2005 година кога беа измирени сите обврски на Солвеј кон државата и почнаа потребните активности за подигање на легнатиот гигант и негово ставање во работна состојба.

За генерален директор беше назначен искусниот геолог од Украина, Васил Борутскиј, а за негов прв заменик Николајчо -Николов, искусен стопанственик од Македонија и директен учесник

во приватизацијата на Бучим.

За оваа намена Солвеј издвои дополнителни 6 милиони евра, се направи потребната дефектажа и согледување на состојбата на опремата и веднаш со голем ентузијазам се пристапи кон потребните ремонти и редоследно ставање во работна состојба на опремата.

Работите се одвиваа паралелно во двата производствени погона: површискиот коп на подигање на опремата за дупчење, утовар и транспорт, а во флотацијата за брзо обновување на запустената и искородирана опрема, вклучително и антикорозивната заштита на опремата.

Сите активности се одвиваа според строго утврден термин и план, за на 06.05.2005 година да биде означено свеченото пуштање во работа на новиот Бучим, а со полн капацитет да почне

со работа од јули 2005 година што, исто така, претставува своевиден подвиг.

Бидејќи Бучим за време на своето работење до 2005 година беше означен како една од жешките еколошки точки во Македонија, соочен со законските прописи и обврски, Солвеј и раководството на Бучим од самиот почеток активно се влучија во решавањето и на еколошките проблеми, темпо што се задржа во сите овие години, па Бучим денес од еколошки аспект се наоѓа во многу подобрена и видоизменета состојба.

Сега, по 15 години изминати во Бучим под раководство на Солвеј, би издвоил неколку покарактеристични моменти, освен опишаниот рестарт на комбинатот, а тоа се:

Максимално и континуирано производство:

- Секојдневна грижа за што поголемо производство и правилна експлоатација на и онака малите рудни резерви и ниската содржина на бакар. Сметаме дека задачата е квалитетно извршена, бидејќи од предвидените рудни резерви на стартот со работа на новиот Бучим од 24,8 милиони тони, до крајот на јубилејната година ќе бидат експлоатирани 66 милиони тони бакарна руда, без никакво нарушување на стабилноста на коповите. Во флотацијата без посебни инвестиции зголемена е преработката на бакарната руда од проектирани 3,85 на 4,5 милиони тони на годишно ниво.

Постојана грижа за животната средина:

- Постојана е грижата за животната средина и намалувањето на влијанието на рудникот врз околината. Во сите изминати 15 години интензивно

БУЧИМ - општествено одговорна компанија

се вложува во подобрување на животните услови, со посебен акцент на хидројаловиштето кое постојано се рекултивира со поставување хумус и засадување дрвја, постојанен мониторинг и преземање итни мерки кога се нарушуваат граничните вредности. Коповското јаловиште кое го третиравме како историски отпад, исто така, ни беше постојана задача. Тука со помош UNDP во 2009/2010 година и добиениот грант од Кралството Холандија од еден милион евра и наша инвестиција од 500.000 евра, почнаа активностите за стопирање на истекувањето на сите води од кругот на Бучим.

- Во оваа прилика сакам да нагласам и да им се заблагодарам на сите инспекциски органи и служби од Републиката кои со своите критички, но и конструктивни ставови придонесоа да се подигне нашата еколошка свест и да ги постигнеме сегашните квалитетни резултати.

Изградба на погонот за лужење:

- Логична последица на започнатите активности со UNDP околу пречистување на водите беше многузначајната инвестиција од околу 12 милиони евра и изградбата на погонот за лужење каде како финален производ се јавува катоден бакар со капацитет од 2.400 тони годишно. Идејата, а потоа и резултатите покажаа дека ова беше значајна економско-еколошка инвестиција на Солвеј во Бучим, од кога и датира значајната измена на влијанието на Бучим врз животната средина. Од друга страна, иако со мал капацитет, сепак, е единствениот погон во Република Северна Македонија кој произведува катоден бакар со чистота од 99,999 % бакар,

- Основна идеја за изградба на овој погон беше да се преработи оксидната руда од рудното тело Вршник и да се открие сулфидната руда потребна за флотацијата, но и да се излужи

бакарот од рудничката јаловина од минатото и од наше време. На овој начин, се врши неутрализација и се створаат услови за рекултивација на коповското јаловиште во иднина, а по завршената експлоатација на рудните тела во Бучим.

Социјална, општествена одговорност и соработка со месното население:

- Коректниот однос кон вработените, квалитетен бесплатен топол оброк, квалитетна ХТЗ- заштита и перманентна грижа за здравјето и безбедноста при работа е определба на раководството на Бучим од самиот рестарт во 2005 година.

- Во целата своја историја од 40 години, Бучим бил општествено одговорна фирма што можеби е и нормално, бидејќи е најголема фирма во општината и регионот. Бучим е препознатлив во развојот на спортот, а особено во борењето, каде под спонзорство на Бучим, Боречкиот клуб со истото име има освоена злато во европско и светско првенство.

- Како Бучим во сопственост на Солвеј, исто така, сите овие изминати 15 години е присутен во сите пори на живеење во градот: спортот, образованието, детските градинки, културата, здравството, институциите за лица со посебни потреби и секаде каде што се јавува потреба. Вообичаено е Бучим сам да нуди свои спонзорства и таму каде што нема конкретни барања, а ќе се провери дека има потреба.

Развојни концепции и грижа за иднината:

- Тука, а и во другите делови на оваа монографија е назначено дека во Бучим рудните резерви завршуваат во средината на идната година и логично би било дека тоа е и крајот на животот на овој рудник. Свесни за ова, раководството на Бучим и Солвеј во изминатите неколку години

интезивно работеа на отворањето на лежиштето Боров Дол кое и во изминатиот период имаше третман на составен дел на Бучим. Прв проблем со кој се соочивме беше економската оправданост за отворање нов коп оддалечен околу 8 километри од Бучим со потврдени геолошки рудни резерви од 62,4 милиони тони и со релативно ниска содржина на бакар и злато, како и Бучим.

- Сепак, Солвеј процени дека треба да се инвестира во овој рудник. Ние поминаваме тежок пат до добивањето на потребните дозволи и во фаза на реализација е инвестициското вложување од околу 60 милиони евра, рударските работи на вадење на потребните количини на јаловина (раскривка) се во тек и е предвидено кон крајот на јули 2020 година да почне испораката на руда од Боров Дол до отворениот склад на Бучим и понатамошна преработка преку флотацијата до бакарен концентрат.

- Во завршна фаза е изработката на нов регионален асфалтиран пат до рудникот Боров Дол, од сопствени средства, кој ќе биде од корист за пошироката заедница.

- Во фаза на реализација е изградбата на транспортна лента долга 6,6 км со која ќе се превезува рудата од Боров Дол до Бучим, со

капацитет од 4,5 мил.тони годишно,

- Веќе е договорена потребната опрема за работа на новиот рудник избрана на најпознати испорачатели на опрема за рударството,

- Во фаза на изградба се сите помошни објекти за рудникот и во фаза на решавање е изградбата на потребните пречистителни станици, сè со цел да се сведе на минимум влијанието врз животната средина што е и предвидено во Студијата за влијание врз животната средина и предвидените мерки. Концепција на раководството на Боров Дол и на Бучим е да се изгради модерен рудник со површински коп, безбеден за работа за вработените и животната средина и корисен за пошироката заедница.

- Реализацијата на овој инвестициски зафат, воопшто, не е лесна, но очекуваме квалитетно и навреме да се заврши со што покрај Бучим благодет ќе имаат и општините Конче, Штип и Радовиш на чија територија и се наоѓа концесискиот простор.

- Во оваа прилика и во оваа монографија сакам да им се заблагодарам на сите учесници и поддржувачи во процесот на отворањето на овој површински коп, мал по капацитет, но витален за иднината на Бучим.

ВАСИЛ БОРУТСКИЈ
ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР

ГОЛЕМИОТ ТРУД И ЗНАЕЊЕТО ИСПИШАА УСПЕШНА ПРИКАЗНА ВО ГОДИНИТЕ НА СОЛВЕЈ ВО БУЧИМ

Гледајќи наназад низ 15 годишниот период поминат во комбинатот, осознавам колку напори, труд и знаење требало да се вложат за во овој доволно значаен временски период Комбинатот да работи успешно и мошне ефикасно. Во оваа прилика би направил краток осврт за работата во тие изминати петнаест години.

Пристигнувајќи во комбинатот на крајот на месец декември 2004 година, не ме пречека розова глетка, особено на површинскиот коп. Во неисправна состојба беше рударско-транспортната техника (багери, дамperi, дупчалки) кои беа како замрзнати во времето и на просоторот на големите површини на копот и јаловиштето. Површинскиот коп беше неправилно развиен со потопени долни хоризонти. Располагавме со утврдени експлоатациони резерви во количина од 24,8 милиони тони, или за работа на комбинатот со полн капацитет за помалку од шест години. Тоа беше слика која не влеваше некој голем

оптимизам.

Голем дел од раководителите и луѓето засегнати во работата на комбинатот, а поучени од лошото минато, со песимизам и недоверба се однесуваа кон компанијата „Солвеј“ и нејзините намери да го оживеат, рестартират и стават во функција комбинатот. Една од главните причини за ваквата недоверба, освен техничката состојба на основната технолошка техника и опрема на комбинатот беа и незначителните резерви на многу сиромашната руда во однос на содржината на бакар и, следствено на тоа економијата во работењето.

Како раководител на комбинатот, имав задача пред сè, да собирам и организирам работен тим, да изготвам буџет и план за реставрација на опремата и техниката на комбинатот, динамика за пуштање во работа на сите работни единици и погони. Овие задачи беа завршени прилично брзо. Работата тргна на добро особено кога луѓето сватија дека „Солвеј“ е дојден во комбинатот со добри намери и на долго време, а јас тогаш го

видов сјајот во нивните очи.

Веќе од 15 февруари 2005 година редоследно беше активирана и пуштена во работа рударската опрема и техника, започнаа работи со проширување и уредување на површинскиот коп, етажите, одводнување на копот и подготовка за ископ на руда.

Од 13 април започна да работи првата линија на флотација, од 12 јуни втората линија и од 15 јуни комбинатот достигна проектиран годишен капацитет за преработка на руда. Ова беше голема заслуга на целиот колектив на комбинатот и, пред сè, на професионалните и искусните менаџери и специјалисти:

Прв заменик на генерален директор

Николајчо Николов, главен технолог на комбинат Илија Филипов, директор за производство Герасим Конзулов, финансов директор Бранко Атанасов.

Површински коп:

Управник на површински коп Кирчо Минов, заменик управник на површински коп Слободан Стојанов, главен геолог Кирчо Филев, главен механичар на површински коп Љупчо Јованов, главен геометар Љупчо Ристов, главен електричар на површински коп Живко Ристов, одговорен за примарно дробење Димитар Валаков.

Флотација:

Управник на флотација Живко Гоцев, заменик на управникот на флотација Спасе

Илиев, раководител на секундарно дробење Раде Димов, главен електромашинец на флотација Зоран Здравкоски, главен електроинженер Виктор Кравцов, заменик на главниот електроинженер Тане Петров, главниот машински инженер Ванчо Божинов.

Раководител на служба за комерција и набавки Димче Витанов, раководител на служба за заштита и безбедност при работа (претседател на Синдикалната организација) Ванчо Коцев, раководител на возен парк Ванчо Андов, раководител на хемиска лабораторија Милан Ристов, Раководител на служба за план и анализа Костадинка Николова и други.

Втората, не помалку важна, а можеби

најзначајна задача беше да се зголеми базата на суровини-рудни ресурси. И за мене како геолог по професија, тоа беше еден од примарните предизвик. Заедно со главниот геолог Кирчо Филев и професорот на универзитетот „Гоце Делчев“ Штип д-р Тодор Серафимовски, беше изготвен долгорочен план за развој до 2020 година и програма за дополнителни истражувања на рудни тела, вклучително и оние кои беа во функција. Задачата за развивање и зголемување на базата со минерална суровина руда на комбинатот беше успешно решена.

Од 2005 до јули 2019 година, во комбинатот е произведено и преработено 66 милиони тони руда, од кои пет милиони тони се оксидна бакарна

руда. Содржината на бакар во руда е 0,22% и злато 0,23 гр / т.

- Произведени се 573 илјади тони сув концентрат,
- 112 илјади тони бакар во концентрат,
- 5.221 кг. злато
- 10.544 кг. катоден бакар

Превземени и извршени се многу активности и мерки со цел да се елиминира или минимизира влијанието на производството врз животната средина, да се достигнат потребните норми и меѓународните стандарди. Спроведен е широк обем на работи од областа на рекултивација, озеленување и намалување на прашиката во јаловиштето.

Инсталирани се филтри за отпашување во секциите на примарно и средно дробење.

Гордост на комбинатот претставува и изградената во 2010-2011 години фабриката за производство на катоден бакар. Имплементацијата-остварување на овој проект овозможи да се решат сите прашања поврзани со истекување на загадените води од историски наследениот и тековниот складиран рудничкиот отпад од копот, по пат на преработка-прочистување и користење на водите во затворен циклус, обезбедувајќи неможност да бидат загадени подземните и површинските води.

Во текот на овие годините, фабриката за производство на катоден бакар под раководство на Дејан Каранфилов произведе 10.500 тони катоден бакар и уште многу години ќе го решава проблемот со заштита на животната средина преработувајќи вода со голема содржина на Си и други хемиски елементи.

Следниот предизвик за комбинатот беше завршувањето со експлоатација на рудните тела во концесијата Бучим кон средината на 2020 година во согласност со долгорочниот план за развој и

динамиката на рударски работи. Единствената можна опција за продолжување на работниот век на комбинатот беше експлоатација на наоѓалиштето Боров Дол со геолошки резерви 62,4 милиони тони. Но, оддалеченоста на наоѓалиштето од комбинатот (8 километри), неопходните значајни инвестиции и сиромашната по содржината на бакар и злато руда доведоа до сомнежи во реализација на оваа можност.

Во 2017 година, откако беа направени детални економски пресметки, акционерите на компанијата „Солвеј“ донесоа одлука и решија да го спроведат и реализираат проектот „Боров Дол“.

Трошоците за имплементација на проектот за експлоатација на наоѓалиштето „Боров Дол со изградба на целосно комплектна инфраструктура на површинскиот коп, вклучително и системот за транспортирање на руда до комбинатот Бучим, и инвестиционите трошоци за раскривка изнесуваат 60 милиони евра, што претставува најголема инвестиција во рударство во текот на целото постоење на Македонија како независна држава.

И покрај сите проблеми поврзани со добивање на сите потребни документи и дозволи, реализација на проектот е во тек и работите за реализацијата на овој проект се одвиваат активно.. Првата руда од копот „Боров Дол се планира да биде испорачана за понатамошна преработка на комбинатот Бучим до постоечкиот погон флотација во јули 2020 година.

Спроведувањето на проектот „Боров Дол, ќе овозможи продолжување работата на комбинатот за најмалку десет години со значителни придонеси за државниот буџет и буџети на општините Радовиш, Конче и Штип.

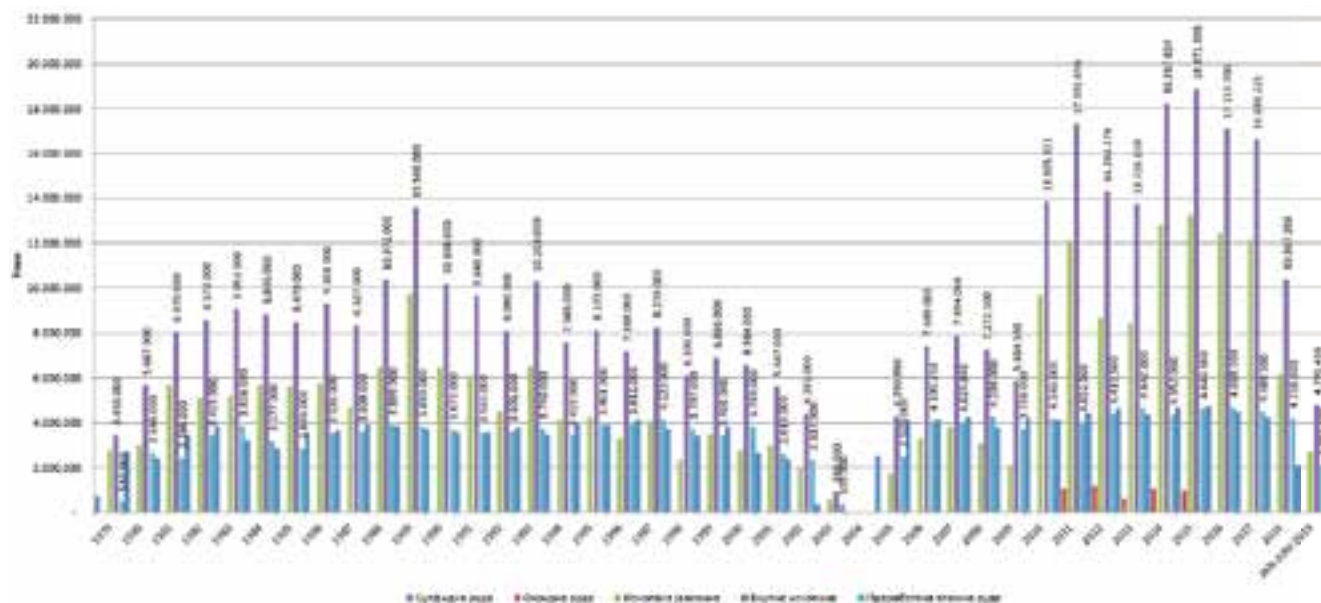
ЖИВКО ГОЦЕВ
ДИРЕКТОР ЗА ПРОИЗВОДСТВО

НАЈДОБРИ ПРОИЗВОДНИ РЕЗУЛТАТИ ОСТВАРЕНИ ПО 2015 ГОДИНА

Четириесетгодишното работење на Рудникот Бучим (период 1979 - 2019 година) е значајно посебно по производните резултати кои се – импресивни. Во овој временски период од површинскиот коп е ископана вкупна маса од 371.350.029 тони, ископана е раскривка од 225.369.723 тони, ископот на сулфидна руда е на ниво од 140.076.690 тони, а ископот на оксидна руда изнесува 4.922.043 тони. Притоа за одбележување е фактот дека од преработената сулфидна руда во погонот флотација и преработената оксидна руда во погонот лужење е остварено производство на бакарен концентрат од 1.434.466 тони бакар во концентратот 280.140 тони, злато во концентратот 22.292 килограми и катоден бакар од 10.544 тони.

Од податоците за оствареното производство може да се донесат неколку значајни заклучоци. Ако се изземат годините 2001-2004, Рудникот Бучим во континуитет, во текот на сите години остварува прилично високи производни резултати иако производството се одвивало во различни општествено-економски односи. Но, мора да се

Производство на руда

истакне дека најдобрите производни резултати се остварени во периодот по 2005 година откако Рудникот беше преземан од страна на компанијата Солвеј.

Најслаби резултати Рудникот бележи во 2003 година, кога е преработено руда од 335.000 тони и раскривка од 886.000 тони, а најголемо производство е остварено во 2015 година, кога е ископана вкупна маса од 18.871.308 тони, односно 12.232.942 тони рудничка јаловина и 4.664.000 тони сулфидна руда. Притоа, во погонот флотација во 2016 година е остварена рекордна преработка на руда за периодот 1979-2019 година. Таа година во флотација се преработени 4.689.500 тони влажна руда.

Во периодот од 2005 година наваму забележително е континуирано зголемување на преработката на сулфидна руда како резултат на перманентно преземаните мерки и активности

како од организациски така и од инвестициски карактер. Во овој период од површинскиот коп е ископана вкупна маса од 177.903.029 тони, а е ископана и раскривка од 112.235.723 тони. Во овој период ископана е сулфидна руда од 60.313.690 тони и оксидна руда од 4.922.043 тони. Притоа, од преработената сулфидна руда во погонот флотација и од преработената оксидна руда во погонот лужење е произведено: бакарен концентрат од 573.435 тони, бакар во концентрат од 112.732 тони, злато во концентрат-5.221 килограми и катоден бакар од 10.544 тони.

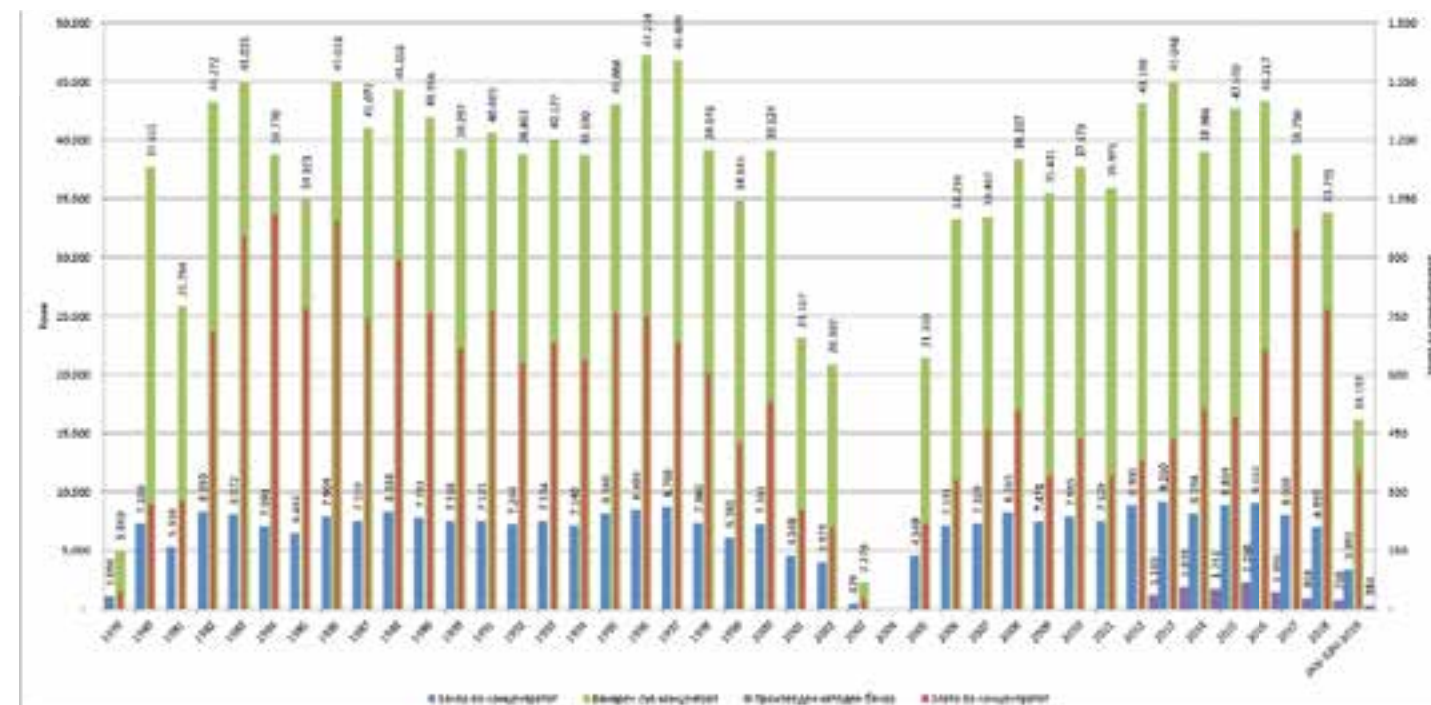
Посебно треба да се каже дека проектираниот капацитет на Бучим за преработка на сулфидната руда е 3.840.000 тони влажна руда, а од 2012 година наваму во Рудникот се планирани 4.500.000 тони при што е произведувано влажна руда над оваа бројка. И сето тоа без набавка на нова опрема во погоните за преработка на рудата, исклучиво

со реконструкција на процесот, зголемување на часовниот капацитет на мелниците и зголемување на ефективното работно време на мелниците (над процентите од можното време). Тоа е резултат на превентивното и планското одржување на целокупната опрема во погоните за преработка на рудата. Овде треба да се нагласи дека најважна улога имаше квалитетот и професионалниот однос на работната сила.

Посебно треба да се нагласи фактот дека рудата која се преработува во Бучим, единствениот рудник за бакар и злато во нашата држава, е една од најсиромашните во светот, но остварените технолошки параметри во погоните за преработка на рудата се едни од повисоките во светот, односно имаме остварено флотациско искористување на

бакарот од 87 до 89 проценти со 21 до 22 проценти бакар во концентратот и 55 до 60 проценти искористување на златото.

И по тоа, Бучим е раритетен рудник во светското семејство на рудници за бакар и злато.

Производство на готов производ на „Бучим“

Поглед на погонот за лужење

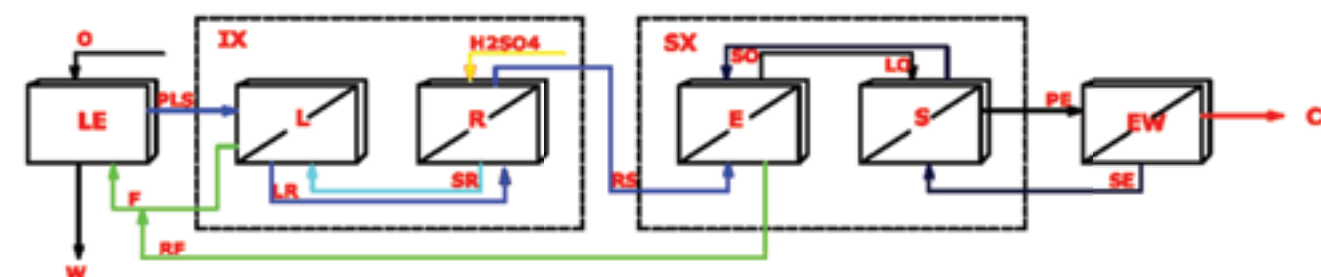
ДЕЈАН КАРАНФИЛОВ
УПРАВНИК НА ПОГОНОТ ЗА ЛУЖЕЊЕ

ПОГОНОТ ЗА ЛУЖЕЊЕ И ПРОИЗВОДСТВО НА КАТОДЕН БАКАР, ОПРАВДАН ЕКОНОМСКИ И ЕКОЛОШКИ ПРОЕКТ

Во Република Северна Македонија особено кај невладините организации и еколошки друштва во последните неколку години особено се дискутира и осудува примената на сулфурната киселина, како помошно средство за лужење и од таа причина во оваа монографија би сакале да направиме еден краток осврт врз самиот технолошки процес, а со цел поедноставено да го

објасниме истиот.

Процесот се состои од четири основни фази: лужење, сорбција, течна екстракција и електролиза. Од своја страна, фазата сорбција вклучува две подфази: збогатување и регенерација, додека течната екстракција - екстракција и реекстракција.

Технолошка шема на процесот L-IX-SX-EW;

LE-лужење, O-руда, W-преработена руда, PLS-збогатен исцеден раствор, F-филтрат, RF-дериват, IX-сорбција, L-збогатување, R-регенерација, LR-збогатена смола, SR-регенерирана смола, RS-регенерат, SX-течна E-екстракција, S-реекстракција, LO-збогатена органика, SO-реекстрактирана органика, EW-електролиза, PE-богат електролит, SE-сиромашен електролит.

Во секоја од четирите основни фази, бакарот преминува од една форма во друга да би се на

крајот добил катоден бакар.

Самото лужењето е процес на извлекување (екстракција) на металот од рудата со помош на растворувач (слаб киселински раствор на сулфурна киселина -0,1-0,2%) и се користи кај руди кои не можат да се третираат со конвенционален начин, со флотација или кај руди со ниски концентрации на метал, каде е неисплатливо збогатувањето со флотација.

Систем за оросување на рудата

Понатаму следи процес на јонска измена (сорпција), што претставува процес на размена на јони помеѓу два електролити или пак помеѓу електролит и комплексно соединение со помош на јоноизменувачка смола која е селективна на бакар. Потоа се врши обратен процес-десорпција и регенерација на смолата и како производ се добива регенерат чија концентрација на бакар е за 20-30 пати поголема од самиот продуктивен раствор.

Сорпциски колони

Одделение екстракција-реекстракција

Последна фаза е електролизата, која претставува процес на електролитско таложење на металите од раствор наречен електролит. Електролитот е добиен со соодветно растварање на металот од рудата и соодветна концентрација на металите во растворот, а како конечен производ е катоден бакар со чистота 99,999 % бакар, во форма на катоди.

Отпадни раствори од процесот на електролитско таложење на бакарот нема. Циклусот на образување на бакарни катоди е шест дена, по што катодите се вадат од електролизните кади, се перат и рачно се одделуваат од катодите од нерѓосувачки челик. Се палетираат во пак ет од 2000 кг. и се складираат во магацин за готов производ.

Електролиза

Вадење на бакарни катоди од кадите за електролиза

Особено внимание се посветува на енергетската ефикасност, заштитата на работната средина, како и на заштитата на животната околина. Преземени се сите мерки за обезбедување на најдобрите достапни техники и технологии за заштита на животната околина. Процесот на лужење преставува потполно затворен циклус без никакво испуштање на раствори надвор од истиот.

Од 2018 година носители сме на А интегрирана еколошка дозвола. Согласно условите и обврските во дозволата се изведува редовно земање на примероци од воздух, вода и почви, како во самата постројка за производство, така и на теренот околу концесиониот простор. Целосниот

мониторинг го врши независна акредитирана куќа за вршење на мониторинг и анализа. Извештаите од мониторингот и добиените хемиски анализи редовно се испраќаат до надлежните државни органи, министерства и инспекторати.

Веќе осум години редовни гости секоја пролет и лето се голем број на ластовици, кои имаат направено преку стотина гнезда во самата фабрика. Тоа е уште еден доказ дека заштитата на животната средина е на високо ниво.

ПЕТРЕ СПАСОВ
РАКОВОДИТЕЛ НА СЛУЖБАТА
ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА

БЕЗБЕДНОСТА И ЗДРАВЈЕТО ПРИ РАБОТА ОСНОВЕН ПРИОРИТЕТ ВО БУЧИМ

Безбедноста и здравјето при работа се една од најважните компоненти во севкупното работење на Рудникот Бучим. Унапредување на безбедноста и здравјето при работа претставува организациска инвестиција за иднината.

Тоа подразбира:

- Заштита и унапредување на безбедноста и здравјето на работниците;
- Унапредување на условите за работа;
- Подобрување на работната средина;

Мотивираната, здравата и задоволната работна сила е од голема важност за социјалната и економската благосостојба. Долгогодишната успешна работа на Службата за безбедност и здравје при работа е резултат на многуте години континуирано доусовршување, исполнување на законските обврски и подобрување на условите за безбедна работа. Усовршувањето на својот инженерски кадар претставува приоритет во компанијата, а за оваа потреба имаат соодветен стручен испит за безбедност при работа и се

посветени вкупно 25 стручни лица.

Бучим во 2014 година се здоби со овластување од Министерството за труд и социјална политика за вршење стручни работи за безбедност при работа. Со Решение од Министерството за труд и социјална политика на Бучим му се дозволува да врши стручни работи за:

- Проценка на ризик;
- Концепт на изјава за безбедност;
- Изработка и спроведување програми за обука на вработените за безбедно извршување на работата;
- Редовно тестирање и контрола на опремата за работа.

Континуираното подобрување на безбедноста и здравјето при работа, како дел од целокупното подобрување на работните услови, претставува важна стратегија не само за обезбедување благосостојба на работниците туку, исто така и позитивно придонесување за продуктивност.

Согласно со годишниот план, секоја година се обезбедува висококвалитетна сертифицирана опрема за лична заштита која согласно со предвидениот временски рок се доделува лично на секој вработен. Една од основните цели во севкупното работење е намалување на повредите при работа, поради што редовно се организираат обуки за вработените и стручниот кадар. Исто така, во унапредувањето на здравјето на вработените придонесува и 24- часовната здравствена поддршка од страна на квалитетно опремена амбуланта со стручни медицински лица и амбулантно возило. За следење на здравствената состојба се организираат и редовни превентивни здравствени прегледи на сите вработени од страна на овластена здравствена организација.

Безбедноста и здравјето претставува голем приоритет, вложуваме големи напори и финансиски средства за подобрување на работните услови и намалување на ризикот од појава на повреда на нашите вработени. Се води грижа за планско и ефективно насочување на потребните финансиски средства за поголема безбедност на вработените.

Редовното следење на меѓународните барања за подобрување на безбедноста и здравјето при работа резултира со имплементација на меѓународниот стандард за безбедност и здравје при работа ISO 45001:2018. Во мај 2019 г., Бучим е меѓу првите сертифицирани компании во Македонија.

25.07.2019 г.

Служба за БЗР
Раководител
м-р Петре Спасов, дипл.машиник

CERTIFICATE

Management system as per
ISO 14001 : 2015

In accordance with TÜV NORD CERT procedures, it is hereby certified that

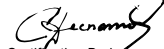
BUCIM DOO
Marshal Tito bb
2420 Radovich
R. Macedonia

applies a management system in line with the above standard for the following scope

Mining, processing and production of copper concetrates and copper cathode.

Certificate Registration No. 44 104 18 32 0179
Audit Report No. 3598 1015

Valid from 2018-07-24
Valid until 2021-07-23
Initial certification 2018

 Certification Body
at TÜV NORD CERT GmbH

Plovdiv, 2018-07-24

This certification was conducted in accordance with the TÜV NORD CERT auditing and certification procedures and is subject to regular surveillance audits.

TÜV NORD CERT GmbH

Langemarckstraße 20

45141 Essen

www.tuev-nord-cert.com

CERTIFICATE

Management system as per
ISO 9001 : 2015

In accordance with TÜV NORD CERT procedures, it is hereby certified that

BUCIM DOO
Marshal Tito bb
2420 Radovich
R. Macedonia

applies a management system in line with the above standard for the following scope

Mining, processing and production of copper concetrates and copper cathode.

Certificate Registration No. 44 100 18 32 0179
Audit Report No. 3598 1014

Valid from 2018-07-24
Valid until 2021-07-23
Initial certification 2018

 Certification Body
at TÜV NORD CERT GmbH

Plovdiv, 2018-07-24

This certification was conducted in accordance with the TÜV NORD CERT auditing and certification procedures and is subject to regular surveillance audits.

TÜV NORD CERT GmbH

Langemarckstraße 20

45141 Essen

www.tuev-nord-cert.com

М-р САРЕ САРАФИЛОСКИ
РАКОВОДИТЕЛ НА СЛУЖБАТА ЗА
ЖИВОТНА СРЕДИНА

БУЧИМ ИМА ТРЕТМАН НА РУДНИК СО КОНТРОЛИРАНА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Рудникот Бучим постојано вложува во заштитата на животната средина, а тој сегмент од животот на рудникот е дел од неговата долгорочна стратегија. Инвестициите на Бучим во областа на животната средина, секогаш имале за цел да се подобри квалитетот на животот на населението преку обезбедување и осигурување на посакуваните услови во животната средина и грижата за природата. И сето тоа засновано на одржливо управување со отпадот, интеграција на политиката што ја засега животната средина во другата секторска политика, преземање поголема лична одговорност за животната средина, како и активно учество во процесите на донесување одлуки. Одговорноста на сите нивоа е да се идентификуваат проблемите, да се поттикнат мерки и да се промовираат вистински решенија за подобрување на животната средина.

Рудникот Бучим произивно функционира четири децении, а работењето на флотацијата и фабриката за добивање катоден бакар, како и одлагалиштата на коповска раскривка и

флотациската жаловина во хидројаловиштето имаше влијание врз животната средина во подрачјето на кое е лоциран рудникот, но и надвор на еден поширок простор.

Со цел да се влијае на подобрувањето на условите во животната средина во текот на 1997 и 1998 е извршена рекултивација на низводната косина на круната на хидројаловиште Тополница на површина од 17 хектари од кота 518 - 610 м.н.в, а потоа во периодот од 2006 до 2010 година е извршена рекултивација на уште 15 хектари од кота 610-642 м.н.в. Со тоа, низводната косина на хидројаловиштето Тополница беше комплетно пошумена. Секако, треба да се спомене и посипувањето со земја (хумус) на круната на браната и низводната косина спрема таложното езеро, како и насипување на новосоздадените површини во тековните години до котата 654 м.н.в.

Во текот на 2009 и 2010 година се реализираше заедничкиот проект со UNDP за заштита на водите и сите води кои дренираат низ

коповското јаловиште се прифатени и се одведени во технолошкиот процес на лужење за добивање катоден бакар. Овој нов производствен процес започна со работа во 2011 година и придонесе да се преработат сите дренажни води кои доаѓаат од одлагалиштата на коповската јаловина во хидрометалуршки процес од повеќе меѓуфази, каде се добива катоден бакар. Со изградбата на фабриката за лужење, покрај економскиот ефект, се доби и еколошки кружен систем на водите во самиот процес и со тоа се решија сите дренажни води кои преку Јасенов Дол се вливаа во Тополничка Река.

Рудникот Бучим инвестираше во нови технологии во животната средина, за намалување на емисиите во воздухот, на самите емитори се вградија филтри кои ги задоволуваат барањата

на националното законодавство. Бучим во 2015 година го имплементираше ISO 14001:2008 и беше сертифициран од CERT IND. Во 2018 година се транзитираше во ISO 14001:2015 и ја помина проверката од сертификационот тело на TUV NORD.

ДПТУ Бучим ДОО Радовиш во целост го реализираше оперативниот план и ги заврши сите планирани активности во текот на 2014 година. Врз основа на исполнетите услови, на 01.09.2015 г. Бучим доби А- дозвола за усогласување со оперативниот план со број 11-7015/2. Дополнително, за фабриката за лужење ДПТУ Бучим ДОО – Радовиш, доби А -интегрирана дозвола. Инсталација за лужење бакарни руди и добивање катоден бакар со број 11-4275/3 од 13.07.2018 година.

Во Рудникот се врши редовен мониторинг

од сите аспекти во животната средина, редовно се доставуваат извештаи до надлежниот орган од животна средина.

Во насока на реализација на своите развојни планови, инвеститорот СОЛВЕЈ отпочна со спроведување проект за експлоатација на суровини – бакар на руда на локалитетот Боров Дол кој зафаќа површини од териториите на општините Радовиш, Штип и Конче.

Согласно со барањата на националното законодавство за животна средина, инвеститорот спроведе постапка за оценка на влијанието врз животната средина од проектот, како резултат на што е одобрена соодветна ОВЖС -Студија (Арх.бр. 11-338/6 од 14.08.2018 год.). Во насока на спроведување на Акцискиот план од ОВЖС-студијата, инвеститорот отпочна спроведување

на активности за биомониторинг во фаза на подготвителни работи и градба, со цел следење на состојбата со засегнатиот биодиверзитет на локацијата на проектот. Континуирано 24- часовно следење на концентрации во воздух на ПМ- 10 честички на две локации, следење на површинските и подземните води и почви.

Раководството посветува посебно внимание на заштитата на животната средина во подрачјето на кое е лоциран рудникот, но и на еден поширок простор.

Лозов насад - сопственост на „Бучим“

М-р ВЕРКА КАМЧЕВА
РАКОВОДИТЕЛ НА ХЕМИСКА
ЛАБОРАТОРИЈА

ХЕМИСКАТА ЛАБОРАТОРИЈА - ВОДЕЧКА ВО РУДАРСКАТА ИНДУСТРИЈА

Хемиската лабораторија на Рудникот Бучим успешно работи од самиот почеток во 1979 година, па до денес. Тоа е долг период од четири децении. Како единица за контрола и испитување, хемиската лабораторија го следи процесот на производство во сите негови фази. Континуирано врши анализа на геолошките истражувања, анализа на минирањата од површинскиот коп, го следи главниот технолошки процес – флотација, како и контрола на квалитетот на продажниот концентрат со останатите присутни елементи во него. Во лабораторијата просечно се врши анализа на 20.000 проби/годишно со околу 50.000 определувања на повеќе елементи за истите проби.

Подготовката на пробите за хемиска анализа започнува од припремното одделение кое располага со квалитетни, механички, отпорни и цврсти дробилки за примарно, секундарно и терцијарно дробење, најнов и најсовремен модел за репрезентативно разделување - сепаратор на

проба, како и пулверзатори (млинови) за мелење и хомогенизирање на рудата. На овој начин се добива репрезентативен примерок со најфина гранулација.

Во зависност од потребата, се врши дробење на материјалот до следната гранулација:

1. Примарно дробење со големина на јадро од 90-100mm до 10mm;
2. Секундарно дробење до гранулација од 4-6mm;
3. Терцијарно дробење до 2mm;
4. Пулверизирање (мелење и хомогенизирање) на пробата <100µm.

Хемиската анализа на подготвена и репрезентативна проба се врши во главната хемиска лабораторија. Лабораторијата е опремена со инструментални техники и висококвалификуван кадар за комплетно вршење на сите испитувања и секојдневно следење на целокупниот технолошки процес во рудникот. Во текот на своето работење лабораторијата има разработено и спроведено голем број методи

за работа, посебно методи за анализа на бакар и злато.

Воведувањето на атомската апсорпција како инструментална техника за работа во лабораторијата се докажа како најдобра, најбрза и најточна техника за анализа на голем број елементи во руда, посебно за злато чијашто содржина во рудата што се експлоатира, е многу ниска.

Покрај атомска апсорпција, лабораторијата применува електрогравиметрски, гравиметриски и волуметриски методи за анализа на компоненти со висока концентрација во руди, вар и води. На овој начин, тековно се врши анализа на бакар(-Cu), злато (Au), сребро (Ag), железо (Fe), сулфур (S), бизмут (Bi) во руда, како и комплетна хемиска анализа на вар и питки води.

Како резултат на своето 40-годишно работење, искуство и меѓулабораториски споредби, лабораторијата во Бучим се докажа и се потврди како водечка лабораторија во рударската индустрија. Како потврда за своето работење лабораторијата го имплементираше меѓународниот Стандард за лаборатории за тестирање EN/ISO 17025:2006 со што стана водечка во рударската индустрија. Лабораторијата има акредитирано 16 методи за тестирање руди, вода и вар. Паралелно со ISO 17025:2006, Бучим ги имплементираше стандардите ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 и ISO 45001:2018 за квалитет, заштита на животната средина и безбедност и заштита при работа со што Бучим и лабораторијата на Бучим се потврдуваат во својата професионалност, стручност и компетентност за потребите на пазарот.

Со имплементирање на овие стандарди и со добивањето Акредитација од ИАРМ, лабораторијата продолжува да работи како за потребите на рудникот, така и за останати

нарчателите на услуги како врвна и компетентна лабораторија во рударската индустрија со веродостојни и меѓународно признати резултати.

ИВИЦА КАРАПЕТРОВ
М-р ПО ЕКОНОМИЈА
КИРЧО ФИЛЕВ
ГЛАВЕН ГЕОЛОГ НА БУЧИМ

БОРОВ ДОЛ ЗА ПРОДОЛЖЕН ЖИВОТ НА БУЧИМ

Долгогодишните и во континуитет спроведувани геолошки истражувања и проучувања на, од секогаш потенцијалниот и перспективен, локалитет Боров Дол во близина на Рудникот Бучим, дојдоа до својот епилог преку синтентизирање на сите релевантни податоци кои се основа за ефектуирање на основните рудни метали од комплексните профириски оруднувања во ова наоѓалиште. Имено, локалитетот Боров Дол со прекини се истражува од 1955 година, а интензивните истражувања биле вршени во осумдесеттите години од минатиот век, кога на теренот биле издупчени 52 дупнатини.

Позитивните резултати од тие истражувања кои, главно, ги вршел Рудникот Бучим, биле повод новоформираната компанија ДПТУ Боров Дол ДООЕЛ Радовиш во втората половина на 2010 година, официјално да побара концесија за вршење детални геолошки истражувања на овој локалитет кој се наоѓа на територија на Општина Конче. Дозволата е

добиеана на почетокот од 2011 година.

Во периодот од 2011 година, па наваму, на теренот се направени 28 дупнатини, а со претходните 52, направени се вкупно 80 дупнатини врз чија основа е изготвен елаборат од извршените геолошки истражувања со пресметка на геолошки рудни резерви од околу 62 милиони тони со просечна содржина од 0,247 проценти бакар, 0,19 грама по тон злато и 1,34 грама по тон сребро.

Во текот на 2018 година од страна на универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип е изработен главен рударски проект за површинска експлоатација на минерална суровина бакарни руди на локалитетот Боров Дол кој зафаќа територија на три општини: Конче, Штип и Радовиш. Зафатени се 42 милиони тони експлоатациски резерви со средна содржина на бакарот од 0,23 грама по тон и 0,20 грама злато по тон што овозможува експлоатација во период од десет години, а постои и можноста за проширување на површинскиот коп во

североисточниот дел на рудното наоѓалиште при што прогнозираните резерви се за дополнителна работна на Рудникот Бучим за нови пет до десет години.

Во 2018 година е усвоен бизнис- планот за отворање на новиот коп Боров Дол, инвестиција која е планирана да се спроведе во новоформираното правно лице Боров Дол ДООЕЛ Радовиш, како посебно правно лице во групацијата Солвеј Инвестмент Груп Швајцарија.

Инвестицијата изнесува околу 60 милиони евра која подразбира отворање на коп, односно инвестициска раскривка на рудното тело во износ од околу 12 милиони евра, набавка на нова опрема во износ од 33 милиони евра, како и проектантски и градежни работи чија проценета вредност е околу 15 милиони евра.

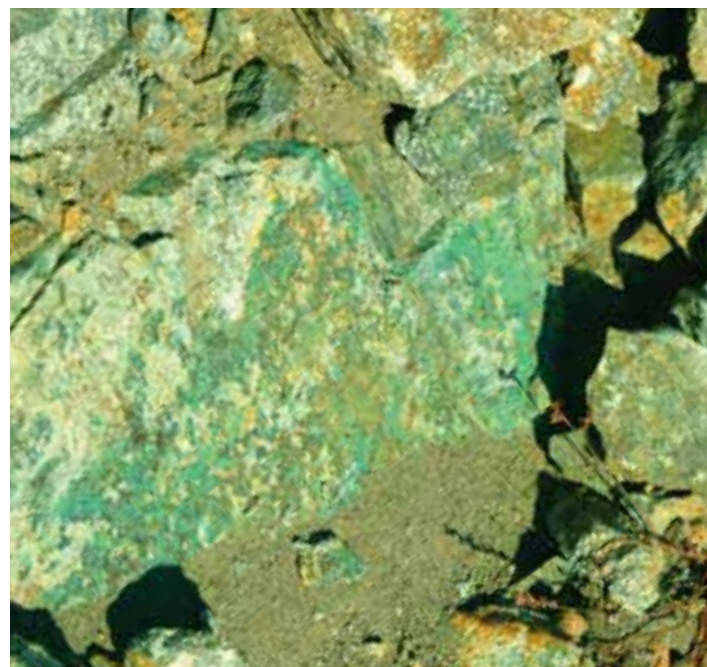
Целата инвестиција се планира да биде имплементирана во текот на 2019 и 2020 година, со тоа што од средината на 2020 година, Боров Дол ќе отпочне со испорака на руда до фабриката на Бучим.

Испораката на руда од копот на Боров Дол ќе се врши по транспортна лента со должина од приближно седум километри која се дизајнира и ќе биде изведена од реномираната француска фирма за изработка на транспортни системи Техми Франција, додека првичното дробење кое ќе се врши на Боров Дол ќе се одвива со ново набавена опрема на светски познатата компанија Метсо Минералс од Шведска. Инвестициската програма опфаќа и набавка на опрема од реномирани компании, како што се Коматсу Јапан, Сандвикс Шведска, Епирок Чешка, Катепилар...

Проектните и градежните работи се изведуваат од страна на домашни подизведувачи со што оваа инвестиција ќе придонесе за развој на локалната економија. Инвестициската раскривка,

исто така, се изведува од домашен подизведувач Машинокоп ДООЕЛ Кавадарци, специјализиран за ваков вид работа. Финансиската конструкција на инвестицијата е затворена со кредит на Комерцијална банка АД Скопје во износ од 25 милиони евра, кредити на добавувачите на опрема во износ од 17 милиони евра, како и сопствено учество на групацијата Солвеј Инвестмент Груп Швајцарија во износ од 18 милион евра.

Со отворање на новиот коп се продолжува животниот век на Бучим, со тоа што Бучим станува преработувач на минерална сировина, а се планираат да се задржат работните места. Воедно, Боров Дол ќе придонесе за развој, како на Општина Радовиш, така и на општините Конче и Штип кои се дел од концесиското поле.

АРХЕОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА НА БОРОВ ДОЛ

М-р БРАНКО АТАНАСОВ
ДИРЕКТОР ЗА ЕКОНОМИЈА И ФИНАНСИИ

ТРИ КЛУЧНИ ПЕРИОДИ ВО ЖИВОТОТ НА РУДНИКОТ БУЧИМ

Бучим, единствениот рудник за бакар и злато во Република Северна Македонија годинава слави убав јубилеј-40 години постоење. Животниот циклус на Рудникот може да се подели во три значајни периоди во зависност од производните и финансиските резултати.

Првиот период е периодот 1979 – 1989 година, вториот 1990-1999 и третиот 2004-2019 година. Првиот период е време на учење, созревање, напори и голем елан за да се совлада новата технологија и опрема за нормално функционирање на производниот процес. Тоа е период, кога финансиските резултати не се на соодветно ниво на производните, пред сè, поради странските кредити кои се користени како неопходни инвестиции за заокружување на производниот процес и негативните курсни разлики кои имаа негативно влијание врз финансискиот резултат. Тоа се години кога Бучим од државните органи е окарактеризиран како загубар.

Вториот период е период кога настанува

позитивен пресврт во финансиското работење на Рудникот. Тоа е период кога Бучим е ослободен од странските кредити и од каматите, па Рудникот го стабилизира производството и остварува позитивни финансиски резултати. Во овој период, покрај редовната исплата на платите спрема вработените и на обврските спрема деловните партнери, од сопствените средства од остварената добивка се инвестира во нова опрема, во изградба на фабрика за преработка на злато во златен накит, во земјиште, одморалиште во Стар Дојран, во Спортско-рекреативен центар „Шампион“ во Радовиш со вкупна вредност од 16.133.264 американски долари.

Во овој период се набавени два ОК -багери за ископ на рудна маса, две дупчалки ДМ-М, три дампера од најпознатиот светски производител Катерпилар, два булдозери КАТ, грејдер, дозер и друга помошна опрема за поголемо, поквалитетно и поисплатливо производство.

Ова е период кога Рудникот инвестира во изградба на здравствена амбуланта чии услуги

се ставаат на располагање на сите вработени. Тоа е време кога во Радовиш и во други населени места во општината се изградени голем број објекти, а се финансираат и спортски друштва и се инвестираше во збогатување на културата.

Овој период е карактеристичен и со значајни промени во општеството со отцепување на Република Македонија од СФРЈ, со ембаргото кое беше воведено против Југославија каде Бучим го преработуваше бакарниот концентрат, се соочуваше со ембаргото од Грција спрема Македонија, а се соочуваше и со наглиот пад на цената на металите на ЛМЕ во 1996 и во 1997 година. Тоа се години кога цената на бакарот се спушти на 1941 американски долар по тон. Во сите овие настани бев директен учесник како директор за финансии и економија.

Периодот од 2000 до 2004 година е најлошиот период во историјата на Рудникот од аспект на лошите производни резултати што беше причина за одење на Бучим во стечај.

Во месец декември 2004 година, Рудникот е продаден на стратешки инвеститор. Тоа е корпорацијата Солвеј, а овој период најубаво може да се опише во само три збора: одличен инвеститор, одлични производни и исто такви финансиски резултати во изминатите петнаесет години, период во кој Рудникот е управуван од страна на Солвеј.

Еве дел од овие резултати:

1. Од продажба на своите производи катоден бакарен концентрат и катоден бакар добиен од производната работна единица лужење е остварен приход од 627,7 милиони евра. Во овој период трошоците изнесуваат 481 милиони евра при што е остварена добивка пред оданочување во износ од 146,9 милиони евра. Во овој период е платен данок на добивка од 14,5 милиони евра.

2. Платена е концесија за експлоатација на минералната сировина и надомест за користење на концесиониот простор во износ од 14 милиони евра од кои 78 проценти, односно 11 милиони евра се слеани во Буџетот на Општина Радовиш, а 22 проценти, или 3 милиони евра се уплатени во Буџетот на Република Македонија.

3. Во овој период за 650 вработени се исплатени нето- плати во износ од 41,1 милиони евра, платени се сите придонеси и персонален данок спрема државните институции во износ од 21,6 милиони евра. Многу битен фактор при исплата на платите е тоа што придонесите се пресметуваат и плаќаат на вистински пресметаната и исплатена плата. Просечно исплатената нето- плата во 2019 година изнесува 550 евра. Својот коректен деловен однос комбинатот Бучим го применува и кон деловните партнери со тоа што обврските спрема нив ги исплаќа во договорениот рок или во просек од 35 до 40 дена што претставува реткост кај нас ако се има предвид фактот дека обврските во нашата држава се исплаќаат во просек од 70 до 90 дена во зависност од дејноста.

4. Во овој период Рудникот Бучим има постигнато одлични резултати и во инвестирањето. Изградена е фабрика за хидрометалуршка преработка на оксидната руда-лужење со што за првпат нашата држава се јавува како производител на катоден бакар. Инвестирано е во обнова на рударската опрема, набавени се пет нови дамperi Терекс, автоцистерна Терекс, нов багер Кат, нов дозер, исто така, Кат, булдожер Кат, два утоварувачи Кат, три дупчалки, виљушкари и друга помошна опрема. Вкупните инвестиции и капиталното одржување на опремата изнесува 78,6 милиони евра.

5. Рудникот Бучим како општествено одговорна компанија води активна грижа спрема

Општина Радовиш и околните населени места. Грижата е перманентна во подобрување на условите за живот на граѓаните. Рудникот, преку свои донации, има волжено во реконструкција на спортската сала, во набавка на опрема за потребите на јавното здравство, во набавка на возило на Јавното комунално претпријатие, се донираше во реконструкцијата на градскиот парк, на градското кино, во набавка на возило за Црвено крст, а имаше и други спонзорства преку помагање на спортските клубови и здруженија, здруженија од областа на културата и уметноста, здруженија на граѓани, се помагаше на индивидуални спортисти и уметници. Вкупниот износ на донираните средства во овој период изнесува 1,2 милиони евра. Имајќи го предвид фактот дека Бучим преработува руда со многу ниска содржина на бакар во рудата, како и големата чувствителност на комбинатот од влијанијата на цените на берзата на метали, одличните резултати остварени во овој период

добиваат уште повеќе на тежина во умешноста и способноста на двајцата врвни управители – Васил Борутси, генерален директор и Николајчо Николов, заменик- генерален директор, но и на останатите раководители кои имаат капитален придонес во изминатите 15 години на Солвеј во Бучим да се комплетира успешната приказна наречена „15 години Солвеј во Бучим“.

Јас, како директор за финансии и економија, посакувам ваквиот пример на успешност да го следат и раководството на Боров Дол и со тоа и тие да ја надополнат успешната приказна и патот по кој денес цврсто оди Рудникот Бучим.

ДИРЕКТОРИ НА „БУЧИМ“

Во четиридецениската историја на рудникот за бакар „Бучим“-Радовиш со овој значаен стопански капацитет за македонската економија раководеле вкупно осум генерални директори, извршни директори и претседатели на Управни одбори.

АЛЕКСАНДАР ДОНЕВ

магистер по економија од Радовиш. За главен директор на Претпријатието за експлоатација на бакарна руда, производство на бакар и бакарни производи во основање е именуван од страна на Собранието на Општина Радовиш на 28 1972 година. На оваа функција останал до 03.05.1973 година.

СВЕТИСЛАВ ТОДОРОВСКИ

дипломиран рударски инженер од Скопје. За директор именуван со решение на Собранието на општина Радовиш број 02-1212 од 04.05.1973 година. Тоа е период на изградба на рудникот а на оваа должност Тодоровски остаува до 31.08.1977 година.

ДРАГАН АРСОВСКИ

дипломиран рударски инженер од Злетово. Тој е првиот директор на РО – „БУЧИМ“ кога рудникот започнува со редовно производство. Најодговорната функција ја извршува во времето од 01.09.1977 до 31.03.1985 година.

СТОЈАН ЗДРАВЕВ

дипломиран рударски инженер од Радовиш, доктор по рударство, на директорската функција во РО „БУЧИМ“ стапува на 06.03.1985 година и истата ја обавува до 06.03.1989 година.

ВАНЧО ЧИФЛИГАНЕЦ

дипломиран инженер геолог, доктор по геологија од Радовиш. Функцијата директор ја превзема на 06.03.1989 година и истата ја обавува се до 10.06.1999 година

СТОЈАН РИСТОВ

дипломиран економист од Радовиш, претседател на Управниот Одбор на АД „БУЧИМ“-Радовиш станува на 11.05.1999 година и истата ја обавува до 15.05.2001 година.

ВАСИЛ БОРУТСКИЈ

дипломиран инженер, актуелен генерален директор на „БУЧИМ“ на оваа функција е од 2005 година.

НИКОЛАЈЧО НИКОЛОВ

дипломиран инженер. На 22.12.2004 година стапува на должноста Прв заменик генерален директор на која функција е и во моментот кога рудникот за бакар „БУЧИМ“ го слави својот четириесетгодишен јубилеј.

Алексеј Страпунин
управник на Флотација

Кирчо Минов
управник на Површински
коп

Живко Гоцев
директор за производство
и екологија

Николајчо Николов
зам. генерален директор

Васил Борутскиј
генерален директор

Бранко Атанасов
финансов директор

Илија Филипов
технички директор

Горан Јованов
заменик на управник на
површински коп

Божин Митрев
зам. управник на Флотација

Кирчо Филев
главен геолог
на површински коп

СТРУЧЕН КОЛЕГИУМ НА „БУЧИМ“ 2019

Ванчо Божинов
главен машински инженер

Аница Косева
раководител во кадрова
служба

Антонио Лазаров
раководител на градежна
група

Кирил Стојановски
раководител во возен парк

Елизабета Атанасова
раководител на финансова
служба

Коста Димитров
раководител на
комерцијална служба

Марија Сарафилоска
раководител во план и
анализа

Ванчо Коцев
претседател на
синдикат

Тане Петров
главен електро инженер

ДРУГИТЕ ЗА БУЧИМ

Проф д-р КОЧО АНЃУШЕВ
ВИЦЕПРЕМИЕР ЗА ЕКОНОМСКИ ПРАШАЊА
ВО ВЛАДАТА НА РСМ

БУЧИМ Е ПРИМЕР ЗА КВАЛИТЕТНО И ПОЗИТИВНО РАБОТЕЊЕ ВО СИТЕ СЕГМЕНТИ

Рударската индустрија е мошне важна компонентна во севкупноста на националната економија на нашата Република Северна Македонија. Во нашата држава сто и дваесет компании директно се занимаваат со рударство, а во нив се вработени над 6.500 лица. Ако во предвид ги земеме сите преработувачки капацитети кои се во оваа стопанска сфера доаѓаме до бројка од над 500 компании со вкупно 13.000 вработени.

Од колкаво значење за нашата економија, а преку неа и за социјалната благосостојба на дел од нашите граѓани е рударството, говори податокот дека оваа стопанска гранка во вкупното производство во државата учествува со девет проценти, а во вкупниот извоз со пет проценти. Во тоа рударско семејство во кое има и рудници-гиганти и мали рударски фирми, рудникот за бакар и злато Бучим е една од неговите најсветли точки.

Во целата историја на своето четиридецениско постоење, а посебно во

последните петнаесет години кога рудникот стана дел од светски познатата компанија Солвеј, Бучим работи квалитетно и позитивно во сите свои сегменти. Тој факт на рудникот му дава посебна тежина, зашто неговата успешност е од животна важност за градот Радовиш, за регионот но и за нашата држава. Бучим има посебна тежина во нашиот општествен и економски систем и од аспект на компанија која покажува голема општествена одговорност што е од посебно значење за општина Радовиш, посебно за нејзините инситуции од областа на здравството, културата, спортот, хуманоста.

Концесискиот надомест кој што го плаќаат сите рудници- концесионери, околу три четвртини завршува во општинскиот буџет, а со самото тоа секој рудник, а секако и Бучим, придонесува за развојот на општината во која делува, делува во подобрување на нејзината инфраструктура и вкупниот општествен живот.

Соотворањетонановоторуднонаоѓалиште Боров Дол, се продолжува животниот век на

рудникот за повеќе децении. Владата на Република Северна Македонија во една брза и квалитетна постапка ги издаде сите неопходни дозволи за Бучим да може квалитетно да го подготви новото рудно тело Боров Дол. Ставањето во функција на ова рудно тело обезбедува нови работни места и концесиски надомест за општините Конче, Штип и Радовиш.

Посебно сакам да ја потенцирам важноста на човечките ресурси – рударите, кои со својот тежок труд придонесуваат за развојот на државата. Сакам да одбележам дека рударството претставува база за развој на индустријата во една држава, а Република Северна Македонија, во споредба со својата географска големина, има големи и непроценливи потенцијали во рудно богатство и минерални сировини. Затоа, особено значајно ни е оваа гранка да се развива за да обезбеди економски раст за државата, но и перспективно да влијае врз секој сегмент на општеството.

Факт е дека во нашата држава постојат градови кои целиот свој економски и социјален потенцијал го имаат само во рудниците и се целосно зависни од нивното работење. Владата цени дека тоа не е најдобра позиција во однос на иднината на тие и такви општини. Затоа оваа Влада ќе стори сè што е во нејзина моќ да обезбеди рационално и одржливо експлоатирање на рудните богатства од страна на инвеститорите во рудниците, а истовремено ќе обрне максимално внимание на зачувување на животната средина. Владата во ваквите рударски градови ќе ја помогне секоја иницијатива и за развој на други индустрии освен рударството.

Во оваа убава пригода, кога Бучим слави голем јубилеј-четириесет години од постоењето, на рударите кои макотрпно работат и даваат голем придонес за просперитето на државата, на менаџерскиот тим, на граѓаните на Радовиш, им го честитам големото остварување и им посакувам добро здравје и нови успеси на секое поле.

БРАНКО АЗЕСКИ
ПРЕТСЕДАТЕЛ НА СТОПАНСКА КОМОРА НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

НАГРАДИТЕ НА СТОПАНСКАТА КОМОРА СЕ ВИСТИНСКО ПРИЗНАНИЕ ЗА ДОСЕГАШНИТЕ УСПЕСИ НА БУЧИМ

Не се потребни премногу зборови за да се прикаже големината, успехот и значењето на компанијата “Бучим” за македонската економија, а посебно за локалниот развој. Доволно е само да се каже дека таа е дел од стожерот врз кој се темели и опстојува македонската економија, за што најдобро говорат нејзините дела, придонеси и остварувања.

Во 97-годишната историја на Стопанската комора на Македонија, меѓу големиот број членки, истакнато место зазема рудникот за бакарна руда “Бучим”-Радовиш, активно учествувајќи во нејзините органи и тела и давајќи виден придонес во нивната работа.

Благодарејќи на успешното извршување на функцијата претседател на Македонската асоцијација на рударството (МАР) при Стопанската комора на Македонија, од страна на управителот, односно првиот заменик-генерален директор на рудникот, господин Николајчо Николов, оваа Асоцијација веќе е широко препознатлива како во земјата, така и надвор од

неа.

Како претставник на “Бучим”, господин Николајчо Николов, во последните три мандата е член на Собранието и на Управниот одбор на Стопанската комора на Македонија, со активна улога во нивното функционирање и делување.

Во експертските бизнис кругови, како во рамките на коморскиот систем на функционирање, така и надвор од него, името “Бучим” соработниците го изговараат со восхит, а конкурентите со голем резпект за сето тоа што досега е постигнато.

Рудникот за бакарна руда “Бучим” со редовна работа започна во 1979 година по период на повеќе годишни истражувања на бакарните минерализации во рудниот реон Бучим – Дамјан - Боров дол, но успехите се поврзани, пред се, со периодот од 2005 година кога успеа да се рестартира и да се обнови, успешно работејќи веќе 15 години.

“Бучим” со гордост може да се пофали дека во досегашното работење перманентно остварува позитивни резултати. Посебно може да се

издвои 2017 година кога со остварен приход од 4,09 милијарди денари и остварена добивка од 1,44 милијарди денари, со годишен раст на истата од 49,17%, компанијата се вброи меѓу 32-те најголеми економски субјекти во земјата, заземајќи го 8-то место во рангот на најуспешните.

Стратешките планови на “Бучим” за наредниот период, насочени кон детални геолошки истражувања со користење на нова современа механизација и технологија за експлоатација на рудата, укажуваат на голема перспективност во наредниот период, при што, безрезервниот приоритет што во функционирањето се дава на заштитата на животната средина, е квалитет што го краси овој стопански гигант.

Од широката лепезата на домашни и меѓународни признанија посебно ги издвојуваме:

- Наградата на Стопанската комора на Македонија во 2007 за 2006 година за “Инвеститори за постигнати резултати за зголемување на производството, поттикнување на економијата и воведување на нови технологии и нови технички достигнувања” и

- Наградата на Стопанската комора на Македонија во 2013 за 2012 година за “Инвестиции во нови производни погони во Република Македонија во периодот од 2008 година до денес”.

Успесите на “Бучим” несомнено се поврзани со управителот, господин Николајчо Николов, кој

заедно со 650-те вработени и сите придружни услуги кои го следат рудникот придонесе за постигнување на позитивни резултати во досегашното работење на истиот.

Со особини на успешен бизнисмен, менаџер и раководител, со искуство и способност за успешна комуникација и соработка како со партнерските компании, така и со институциите и со луѓето со кои работи и соработува, господин Николајчо Николов успева да се справи со сите предизвици што со себе ги носат транзиционите времиња обременети со најразлични турбулентни состојби, издигнувајќи ја компанијата на ниво кое ги заслужува сите епитети на современа и успешна компанија.

Под мотото животот е борба, а борбата е начин на живот, тој го одбра животот во кој ќе создава и несебечно ќе твори, помага и создава нови вредности, велејќи дека клучот на успехот е содржан само во зборовите “Желба за работа и само работа”.

Упатуваме искрени честитка за 40-годишниот јубилеј од почетоците на редовната работа на “Бучим” и 15-годишнината од рестартирањето од страна на “Солвеј”, со желби да продолжи успешно да работи и да остане еден од столбовите на македонската економија, чии бенефити ќе ги почувствува не само компанијата, туку и останатиот дел од стопанството.

ГЕРАСИМ КОНЗУЛОВ
ГРАДОНАЧАЛНИК НА РАДОВИШ

БУЧИМ - ИМЕ ШТО ЗНАЧИ ЖИВОТ ЗА РАДОВИШ

Со интензивните геолошки истражувања направени во периодот 1965-1972 година беа утврдени значителни рудни резерви, поволни за економска експлоатација на наоѓалиштето Бучим со рудните тела Чукар, Вршник, Бунарџик и Боров Дол. Ова беше силен мотив Собранието на Општина Радовиш на 06 јуни 1972 година да донесе Решение за основање Претпријатие за експлоатација на бакар и бакарни производи Бучим – Радовиш.

Потоа со кредит добиен од банката Bank of Amerika од САД, како и со домашни средства почна изградбата на рударскиот комплекс Бучим. Со редовно производство рудникот за бакар, злато и сребро “Бучим” стартуваше на 25 ноември 1979 година.

Од тогаш до денес поминаа 40 години. Тоа е јубилеј што значи живот за Радовиш. Бучим доживеа и подем и падови, но за среќа ја преживеа и приватизацијата и особено во последните петнаесет години повторно и континуирано бележи раст и инвестиции. По

многуге производствени и финансиски проблеми, Бучим денес, како дел од корпорацијата Солвеј е рудник со континуирано производство, перманентен развој, унапредување на статусот на вработените, со заокружен процес на фабриката за лужење и што е најважно, со нов коп во Боров Дол, инвестиција којашто интензивно се заокружува и се реализира. Сето ова на рудникот му обезбедува иднина, а на Радовиш и околината сигурен економски партнер, како еден од најцврстите економски темели на општинската економија.

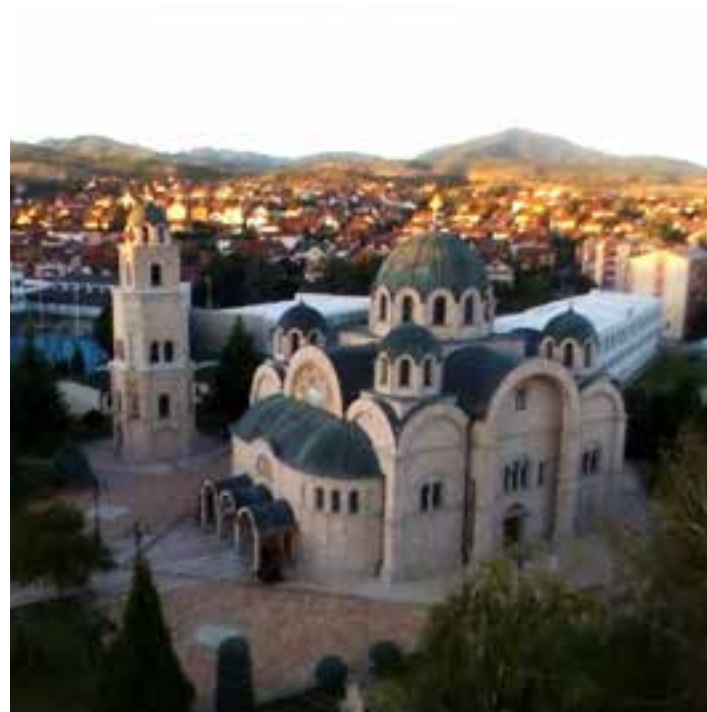
Енергијата која сите овие години постои помеѓу Бучим и Радовиш, буквално, значеше и значи живот за нашиот град и општината. Ова бидејќи во основа, Бучим вработува околу 700 лица од Радовиш и околината, а годишната концесија којашто Бучим ја плаќа на општината изнесува околу еден милион евра во просек што е 50 проценти од вкупниот буџет на Општината. Овие приходи се од витално значење како за семејствата на вработените така и за Општината

зашто концесискиот надомест од Бучим е еден од најважните финансиски столбови кој влијае на развојот на инфраструктурата и, воопшто на квалитетното функционирање.

Сакам посебно да одбележам дека Бучим дава континуирана поддршка врз разни сфери во културата, спротот, детските градинки, образованието и невладините организации, а особено во сферата на грижата за деца со пречки во развојот. Со тоа силно се оправдува девизата на извршните директори на Бучим – Василиј Борутскиј и Николајчо Николов кои велат дека Солвеј, а со тоа и Бучим се победа на оптимизмот и посветеноста, а јас би додал и на хуманизмот.

Пред да стапам на функцијата градоначалник на Општина Радовиш долги години работев како директор за производство во Рудникот Бучим, а од

оваа сегашна моја позиција успеваме меѓусебната соработка уште повеќе да ја интензивираме. Во претходниот период Бучим учествуваше во реконструкцијата на Центарот за култура Ацо Карманов, потоа на спортската сала „25 мај“, па во реновирањето и опремувањето на Детскиот центар „Порака“, во набавката на возило за итната медицинска помош, изградба на фонтана во дворот на Здравствениот дом во Радовиш, како и во разните форми на поддршка во сферата на образованието и детската заштита. Во овој период, Бучим особено учествува со свои донации во набавка на разна опрема во сите овие установи, а интензивно ја помага Општината и со одредна техничка поддршка во сферата на изградбата на инфраструктурата.

БЛАГОЈ БОЧВАРСКИ
ГРАДОНАЧАЛНИК НА ШТИП

СО БОРОВ ДОЛ САМО ЌЕ ЈА НАДОГРАДИМЕ УБАВАТА СИНЕРГИЈА ПОМЕЃУ ШТИП И БУЧИМ

И преку оваа книга-монографија за јубилејот на Рудникот за бакар Бучим - Радовиш, сакам на почетокот од моето обраќање на сите вработени во Рудникот да им честитам за вонредните остварувања во изминатите четириесет години, да им посакам добро здравје и нови успеси во работата и во животот, а на странскиот инвеститор Солвеј уште долго да остане на овие наши убави простори.

Со отворањето на Боров Дол кој со близу 40 проценти е во атарот на нашата општина, нам како регионален центар ни се отвораат нови перспективи. Овој чин само уште повеќе ќе ја продлабочи и облагороди соработката помеѓу Рудникот и Општината со која раководам. Соработка која, во една убава синергија се одвивала и во изминатите години, а се одвива и сега.

За Штип е значајно тоа што во Бучим работат најдобрите кадри образовани на Факултетот по рударство и геологија кој постои над 35 години, а денес е во рамките на

Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Дobar дел од тој стручен потенцијал и денес живее во Штип, а секојдневно патува до Рудникот, со што на Рудникот му даваат позитивен, штипски печат на одличните остварувања. Денес професори од нашиот Универзитет се ангажирани на важни задачи во Бучим и со нивниот стручен ангажман придонесуваат за општиот успех и просперитетот на единствениот рудник за бакар и злато кај нас.

Отворањето на рудното тело Боров Дол за Штип и штипјани отвора нови прилики и перспективи, нови работни места, како и незанемарлив концесиски надомест. Станува збор за значителни придобивки, заради што соработката со претставниците на Бучим ќе ја продлабочуваме и засилуваме.

Република Северна Македонија може да се развива, да расте, да напредува, да го облагородува животот на своите граѓани, така што ќе остане силно посветена на правилното и одговорното ползување на ресурсите кои низ милениумите ги создала природата. Рудното

богатство на радовишкиот крај, на Осоговскиот масив, на Малешевските планини, на Кадиница и на другите територии каде работеа нашите геолози кои ги открија рудните потенцијали, е една од оние посебности кои квалитетно и позитивно можат да ја преобразат нашата држава.

Во денешни услови на огромен технолошки развој и напредок, рударството и екологијата се заемно остварливи. Тоа се покажа и се покажува низ децениската работа на четирите најголеми

рудници во овој дел од нашата држава – Бучим, Саса, Злетово и Тораница. Општините Радовиш, Македонска Каменица, Пробиштип и Крива Паланка имаат навистина, квалитетна животна средина и рудници кои одлично функционираат токму во тие природни околности.

За крај ќе ја истакнам својата увереност дека заеднички можеме правилно да одговориме на сите предизвици, а со цел да оствариме заеднички развој и напредок.

БЛАГОЈ ИЛИЕВ
ГРАДОНАЧАЛНИК НА КОНЧЕ

БУЧИМ НОСИ НОВИ ЕКОНОМСКИ РАДОСТИ

Рудникот Бучим низ годините на неговото постоење остави траен, позитивен белег во колективната меморија на луѓето. Независно дали се работеше за неговата општествена одговорност помагајќи ја културата, спортот здравството, образованието, локалната самоуправа, рудникот Бучим, со својата успешна работа, даде значаен придонес во животот на секој од нас на овие простори.

Денеска, со новата инвестиција во Боров Дол на територијата на нашата општина, на луѓето им се отвораат нови перспективи преку можноста за работа, за добри плати и подобра живеачка.

Во изминатото период Општина Конче имаше успешна, континуирана соработка со Бучим како резултат на отвореноста на целиот раководен тим, на претставниците на Солвеј и посебно на замник- генералниот директор, Николајчо Николов и генералниот директор, Васил Борутскиј. Секогаш, кога на нашата општина, на нашите луѓе им требаше каква било

помош, таа ни доаѓаше од Бучим. Без разлика дали се работеше за потреба од нови бушотини за вода, пумпи за водоводи, уредување на дворот на детската градинка или уредување на салата во нашата општинска зградата.

Сепак, мора да напоменам дека покрај новите работни места и досега укажаната помош и поддршка на нашата општина, со успешниот почеток на Боров Дол започнува и нова можност за реализација на нови инфраструктурни проекти и зафати кои ќе бидат во контекст на подобрување на севкупната живеачка на жителите на нашата Општина и тоа од сите населени места.

Во новата стратегија за развој на Општина Конче за период 2019-2024 година, Боров Дол заедно со Бучим се моторот на новиот економски развој кој дополнително ќе придонесе и за развојот на земјоделието како претежна економска дејност на населението, но и кон подобрување на целокупната живеачка во нашата општина.

ИВАН БОЈАЦИСКИ
НОВИНАР

БУЧИМ ЗАСЛУЖУВА ОСКАР ЗА ОТВОРЕНОСТ КОН ЈАВНОСТА

Да работиш. Да создаваш. Да бидеш успешен. Да влеваш надеж. Кај луѓето во локалната, регионалната и националната заедница. Верба да влеваш дека кога се сака и неможното станува можно. А, сето тоа да не го споделиш со јавноста тоа, секако, е нешто што не смееш да си го дозволиш. Зашто твојот пример, твоите резултати, твојот успех, можат да бидат инспирација за многу други. Да те следат, да ги црпат твоите искуства, да бидат успешни и надежни како што си и ти.

Во тоа и такво светло ја гледам „светата тријада“ на Бучим и неговото раководство кое и од најсиромашната руда на светот прави профит, прави убав живот за над илјада семејства. Тријада раководство-резултати-јавност.

Во тоа и такво светло ја гледам и оваа монографија-книга за четиридеценискиот живот на еден важен стопански колектив кој својата успешна приказна сака да ја сподели со јавност. Тоа што за петнаесет години, време, кога Солвеј управува со Бучим, се издава трета монографија,

само кажува колку менаџментот води сметка животот на рудникот на секои пет години да го става во книга. А, книгата, оставена и во нашите национални библиотеки (што е законска обврска), ќе остане вечно да сведочи за постоењето на еден успешен стопански организам.

Како новинар со над педесет години искуство во професијата, како човек кој на професионален план посебно е посветен на стопанството, а уште попосебно на нашите рудници, Рудникот Бучим го следам од моментот кога на неговата локација, кон средината на седумдесеттите години од минатиот век, дојде висока државна делегација на која стручни луѓе ѝ објаснуваа дека токму на тој простор, во утробата на голите ридишта има бакарна руда поволна за економска експлоатација. Сè потоа е една преубава приказна исткаена со моменти на големи радости и исто таков неспокој и со цврста верба на неимарите на Бучим дека нема пречка која не може да биде надмината и дека рудникот ќе биде темелот на економско-социјалниот живот

на Радовиш и значаен чинител во севкупноста на националната економија.

Сите досегашни раководства, со сосема мали, небитни исклучоци од времето кога рудникот се „продаваше“ на „купувачи“ со лик и дело како на фамозниот актер Марк Гуд, имаа и имаат отворена комуникација со новинарите и медиумите, а преку нив со јавноста. Првите луѓе ги споделуваа со јавноста успехите, надежите, резултатите, социјалните аспекти и другите делови од животот на рудникот. Ништо важно не се крие од очите на јавноста.

Сепак, актуелната раководна гарнитура на чело со двоецот Васил Борутски, генерален директор и Николајчо Николов, заменик-генерален директор отвореноста ја подигнаа на едно, речиси, легендарно ниво. Ако некоја милионска инвестиција на Солвеј беше важна за Бучим, таа, согласно со филозофијата на отвореност на спомнатата двојка, беше важна и за јавноста. Ако се случеше пад на цената на металите на светската берза и за тоа јавноста беше навреме информирана, како и за проблемите кои тој чин може да ги предизвика. Да знаат вработените, да знаат радовишани посебно, да знае целата јавност во нашата држава дека нешто важно се случило.

Отсекогаш и со голема радост сум сакал да доаѓам во тоа царство на радовишкиот опстој. Од радовишани сум ја слушал реченицата „Ако не е Бучим, тогаш на Радовиш тури му пепел“. Сигурно дека тоа не е баш така, ама добро знам дека не е ни далеку од можната вистина. Сум напишал голем број текстови за Рудникот, за синергијата помеѓу Рудникот и градот и убаво ми е познато

дека по распадот на некогаш силните радовишки компании како Јака Табак, Јака 80, Декортекс, ШИК Плачковица, ЗИК Радовишко Поле и некои други, главната поента на социјалната приказна во Радовиш се сведе на Рудникот Бучим. Кога веќе е така, а така е, тогаш за секој новинар Бучим мора да е првостепен предизвик. Зашто Бучим не се само неговите 700 вработени, туку и нивните семејства. Бучим е и основа на опстанокот на голем број трговски објекти во кои се влеваат парите од рударската работа. Конечно, Бучим е и културата, спортот, општествената одговорност....

И ете, сите приказни на темите кои погоре ги наведов некој требало отворено да ги каже на новинарите за тие да ги пренесат на јавноста. И по тоа прашање новинарите никогаш немале гајле. Секој нивен интерес бил експресно задоволуван од менаџерскиот тим, а посебно од заменик-генералниот директор Николајчо Николов кој, барем според мене, треба да добие новинарски „Оскар за соработката со седмата сила и со медиумите“, а сè за добро информирање на јавноста.

Има луѓе кои ми говорат дека веќе сум бил во поодминати години. А, јас велам дека со радост ќе ги поминам и идните пет години во надеж дека ќе имам нова шанса квалитетно да придонесам во пишувањето на четвртата монографија на Бучим.

ВИКТОРИЈА ДИМИТРОВА - ЈОВАНОВА
НОВИНАРКА

НОВИНАРИТЕ-СОЈУЗНИ, ПРИЈАТЕЛИ И СОРАБОТНИЦИ

На теренот, каде работам две децении како новинарка, се лоцирани и главните рудници кои даваат силен придонес кон успехот на националната економија. Во Бучим секогаш доаѓам со посебно задоволство, затоа што тука редовно наидувам на одлични теми кои се од значење за прогресот на Радовиш, радовишани и нашата држава. Она што е посебно значајно за одбележување е фактот дека од страна на менаџерите на Рудникот Бучим новинарите се третираат како сојузници, пријатели и соработници. Од тој аспект вратите на Рудникот за нас новинарите се секогаш ширум отворени, а нашите соговорници немаат никакви проблеми да дадат одговори и на најсуптилните прашања во однос на работата на Бучим од секаков аспект.

Отвореноста на менаџерскиот тим, синдикалното водство, раководниот кадар е нешто од кое можат да учат многу други кои управуваат со големи, средни или мали стопански субјекти. Новинарската работа, посебно за нас новинарите кои работиме за дневни редакции, бара информација во миг, а такво нешто експресно може да се добие секогаш

и во секое време од претпоставените во Рудникот Бучим, дури и во денови за викенд.

Во овој наш ценет стопански колектив не постои табу- тема. Не постои тема за која менаџментот не може или не сака да даде точна информација. Тоа во Бучим е нешто што не е на „дневен ред“. Дали темата е од аспект на производството, инвестициите, здравјето и безбедноста при работа, синдикалните права на рударите, односот Бучим-Радовиш, бараниот одговор тука секогаш ќе го добиете и тоа на еден искрен и аргументиран начин.

Поради сето погоре напишано, како новинарката на главната Македонска информативна агенција и на угледната телевизија Телма можам да ја искажам својата гордост што ми е дадена можноста да живеам и да создавам новинарски производи во ерата во која економската историја на мојата татковина ја испишуваат рудари, раководители и менаџери од форматот каков што го има единствениот наш рудник за бакар Бучим кај Радовиш.

ТОНИ МИХАИЛОВ
НОВИНАР

БУЧИМ КОН ЈАВНОСТА СОГЛАСНО СО ПРОВЕРЕНИТЕ СВЕТСКИ СТАНДАРДИ

Рудникот Бучим е компанија која во согласност со светските стандарди, посветува значајно внимание на своето место и удел во средината во која егзистира и работи. Општествената одговорност на компанијата е приоритет и е сфатена како составен дел на професионализмот во функционирањето, а не како наметната обврска или желба некому да се допадне од какви било причини и мотиви. Дел од тие активности на Бучим добиваат поголема јавност, а дел, пак, поминуваат и без медиумска експлоатација од едноставна причина што примарната цел на менаџментот на Рудникот е да помага, а не да се знае дека помага. Секако дека не можеа да поминат незабележани и јавно потенцирани вложувањата во Боречкиот клуб „Бучим“ кој освои и светска титула, како и на КУД „Бучим“ кое во европски и светски размери го промовираше фолклорното богатство на Радовиш и на Македонија. Но, покрај овие примери, не можат едноставно да се набројат вложувањата и помагањата на други спортски клубови, настани,

манифестации, училишта, детски установи, граѓански организации... Начинот на кој тоа го прави Бучим, во потполност соодветствува на концептот на менаџментот на Рудникот – да се помага, да се поддржува масовноста е приоритет, но без тенденција за посебно лидерство, бидејќи тоа повеќе му прилега на професионализмот.

Во согласност со веќе споменатата тенденција кон проверените светски стандарди во функционирањето на една компанија, основна определба на Бучим во односите со јавноста, неизоставно и аналогно и со медиумите, е транспарентноста. Може да се каже дека во овој поглед, компанијата функционира на принципот дека најдобро затворена врата е отворената. Се разбира, затворена за дезинформации, неистини и манипулации. Новинарите не наидуваат на молк од Бучим, за секоја информација која ќе ја побараат, а претставниците на компанијата активно учествуваат во дебатни емисии на медиумите, без избегнување „незгодни“ прашања. За сите проблематични и „проблематични“ теми

и прашања, секогаш менаџментот е подготвен да одговори, но и да отиде и подалеку, да им овозможи не само на новинарите, туку и на претставници на јавноста, на лице место да се уверат во фактите. Така, во една прилика, при гостување во регионалната „ТВ Стар“, заменикот- генерален директор на Бучим, Николајчо Николов, на прашањата за евентуалните штетни последици од отворањето на нов површински коп, јавно ги повика граѓаните да се пријават и на трошок на Рудникот да бидат присутни на лице место и да се уверат во сето она што се презема од страна на Рудникот за заштита на животната средина и да оценат самите дали е се во согласност со законските одредби.

Соработката со новинарите, покрај отвореноста за информации за сите прашања, има и друго ниво – Бучим, најчесто преку својот заменик- генерален директор, Николајчо Николов, во новинарите гледа и партнери во размената на мислењатс, во спротивставувањето на ставовите, во следењето на јавното мислење. И регионалното Здружение на новинари – Исток може да се пофали со одлична соработка со Бучим при организирањето трибини, дебати и истражувања, секако и оваа соработка со мотото – поддршка и соработка без лидерство, туку како партнерство и подготвеност за менување.

ЖЕНИТЕ ВО БУЧИМ

Постои едно востановено мислење дека рудниците се царство на мажите. Дека тука некој простор за жените нема. Дека рударската работа е специфична, тешка, специјална и дека поради сето тоа таа не е погодна за понежниот пол.

Но, таквото мислење не е во корелација со сликата на теренот. Во рудникот Бучим повеќе жени даваат значаен придонес во севкупното работење и во

результатите од него. Жени во Бучим завземаат и раководни места што може да се види и од оваа монографија, но и места на површинските копови, во фабриката за лужење, во лабораториите, во администрацијата. Без нив никој, па и еден рудник не може.

Оваа монографија за рудникот Бучим ја завршуваме со убава фотографија на дел од жените вработени во него.

МОНОГРАФИЈА

40 ГОДИНИ РУДНИК ЗА БАКАР БУЧИМ-РДОВИШ
15 ГОДИНИ СОЛВЕЈ ВО БУЧИМ

Издавач:
Медиум Боја 43-Штип

Главен уредник:
Николајчо Николов

Стручен соработник:
Иван Бојациски

Соработник
Кристина Крстева

Лектура:
Даниела Такева

Фотографии
Максим Бадулин

Компјутерска подготовка:
Александар Максимов

Печати:
Европа 92 – Кочани

Тираж:
1000 броја

Радовиш,
Август, 2019 година

Август, 2019